

Spm. 3. Hadde vidnet opservert nogen flytende miner før ulykken hendte? — Svar. Nei!

Spm. 4. Kan vidnet meddele noget videre av interesse? — Svar. Nei!

Oplæst og vedtat, hvorpaa vidnet fra- traadte.

Vidnerne, hvorav ingen hadde paa hørt de andres forklaringer, blev derpaa edfæstede.

Sjøforklaringen sluttetes.

(t.) G. W. Burger.

D/S «Vaaren» (M. K. D. H.) av Bergen.

Reg.ton brutto: 1090, last: Kul og koks, ødelagt 16de december paa reise fra Tyne dock til Neapel. Omkommet 14.

Aar 1914 den 21de december efter be- rammelse blev undersøkelse foretat paa det Norske vicekonsulat i Grimsby i anledning av dampskib «Vaaren»s forlis efter at ha støtt paa en mine under reise fra Tyne dock til Neapel med en ladning kul. Forretningen bestyredes av vicekonsul H. Haagensen. Som bisiddere forrettede norsk skipsfører Thorkild Johannesen, fører av dampskibet «Asturias» av Kristiania og svensk skipsfører Anton Engelbert Sandberg, fører av svensk dampskib «Nord» av Stockholm.

Fremstod baatsmand Magnus Kjelstrup, født den 23de febr. 1885 i Bodø, hjemmehørende i Bergen, der forklarede, at han var baatsmand ombord i dampskib «Vaaren», hjemmehørende i Bergen, av 654 tons netto- drægtighet og med kjendingssignal M. K. D. H. «Vaaren» var bygget i mars 1914, hadde sidste gang gjennomgaat besigtigelse av Norsk Veritas i mars iaar og hadde klasse *1 A 1 i Norsk Veritas. Besætningen utgjorde 16 mand og 1 kystlods. «Vaaren» avgik fra Tyne dock kl. 1,30 em. den 16de decbr. 1914 med en ladning kul bestemt til Neapel. Skibet var ved avreisen i enhver henseende i fuldt sjødygtig stand. Han gik dagmand og sluttete arbeide kl. 5, saa han vet ikke saa nøie hvordan man styrede, men saalænge det var lyst kunde man se land. Kl. 7,30 em. gik han tilkøis og sov helt til kl. 8,30 em., da han av eksplosionen blev kastet ut av køien, som var i lugaren forut om bagbord side.

Hele forskibet, lugar, dæk, bakken etc. var ødelagt og han maatte brække sig ut av lu- garen, hvor han var alene. Saasnart han kom ut løp alle mand til styrbords baat og mens man satte ut baaten, krængede skibet over til bagbord. Hele besætningen var i baaten, og idet skibet krængede over, blev baaten liggende paa skibets side, saa det var umulig at faa den paa vandet. Idet skibet sank kom baaten i vandet og man huggede av taljerne. Samme øieblik kantrode baaten og hele besætningen kom i vandet. Baaten lå kantret i vandet og 6 eller 7 mand blev borte. Resten kom op paa baaten igjen; den drev agterover til propellen som gik med fuld fart, og den slog ihjel 3 mand, deriblandt kaptein Walros. Han og donkeymanden hoppede i vandet for at holde sig klar av pro- pellen og baaten. Straks efter sank skibet og drog med sig baaten og de mænd som var paa den. Baaten kom straks op igjen, og de tre (donkeymanden Engelsen, Macgregor og han) krabbede sig paa den igjen. Et kvarter senere kom letmatros Meyer svømmende til baaten, saa der blev fire paa den. Allesammen skrek efter hjelp til en trawler, som de saa i nærheten. Efter en times tid fandt den baaten, satte ut sin egen baat og tok alle om- bord. Veiret var stjerneklart, stille og smult vand. Trawleren viste sig at være «Cleon» av Grimsby paa hjemreise fra Island til Grimsby med en ladning fisk. Skipperen paa denne loddede med det samme og fandt 27 favne og sa det var 3½ å 4 mil av land. «Vaaren» gjorde mellem 9 og 10 knob om timen og gik med fuld fart hele tiden. Traw- leren blev liggende hele natten og ved dags- lys fortsatte til Grimsby, hvor man ankom den 17de decbr. kl. 6 em. Alle de reddede var paa frivagt og hadde derfor ingen klær. Det varte høist tre fra eksplosionen til skibet sank.

Oplæst og vedtat, hvorefter vidnet av- traadte.

Fremstod Arthur Meyer, født den 1ste Juli 1898 i Bergen, hjemmehørende i Bergen, der forklarte, at han var letmatros ombord i «Vaaren». Skibet var ved avgangen i enhver henseende i fullt sjødygtig stand. Skibet gik fra Tyne dock kl. 1,30 em. med en ladning kul og koks og 50 ton mursten bestemt til

Neapel. Han stod ved roret fra kl. 1,50 til kl. 3,30 em. Kystlodsens tok kommandoen kl. 2,30 em. og gav kursen SSO, man holdt den kursen et kvarter, og derefter forandret han kursen til S t. O $\frac{1}{2}$ O og derefter avvekslende kurser hele tiden med land isigte. Han blev avløst kl. 3,30 em. da kursen var saavidt han kan erindre S t. O. Kl. 5 em. tok han atter roret, da kursen var SO tæt ved høit land. Ca. kl. 5,30 em. blev kursen forandret til SSO. Kl. 5,45 forandredes kursen til SO t. S. Kl. 6 em. kurs SO blev han avløst. Kl. 6,30 em. tok han roret igjen da kursen var SO t. S. Kl. 7 em. blev han avløst og lodsens samtidig forandrede kursen til SSO. Derefter vet han ikke mere, indtil eksplosionen. «Vaaren» gik hele tiden med en fart av 9 à 10 mil. Han bekræftet hvad baatsmand Kjelstrup opgav angaaende eksplosionen og redningen.

Oplæst og vedtat, hvorefter vidnet avtraadte.

Fremstod Engel Engelsen, født den 5te august 1893 paa Sævareid, hjemmehørende i Sævareid, som forklarte, at han var donkeymand ombord i «Vaaren» og hadde frivagt hele tiden fra avgangen til skibet støtte paa minen. Han forklarte sig i et og alt overensstemmende med de foregaaende vidner.

Oplæst og vedtat.

Baatsmand Kjeldstrup tilbakekaldt, forklarte, at en skotsmand Donald Macgregor, født den 12te oktbr. 1898, fyrbøter ombord, blev ogsaa reddet. De omkomne var følgende:

Kapt. Alfred Walros, 36 aar, bosat i Bergen, gift.

Styrmand Anton Olsen, 28 aar, bosat i Bergen, ugift.

2den styrmand Hans Simonsen, 23 aar, bosat i Eggebønæs, Søndmør, ugift.

1ste maskinist Alfred Dalzel, 29 aar, bosat i Bergen, ugift.

2den maskinist . . . . Johannesen, ca. 30 aar, bosat i Bergen, gift.

Stuert, nordmand, navn ukjent, kom ombord i New York i november.

Kok, nordmand, navn ubekjent, kom ombord i Bergen 26de novbr.

Matros Kristen Pedersen, 24 aar, bosat i Skagen, Danmark, ugift.

Matros Axel Steffensen, 26 aar, bosat i Brovik, Vaxdal, ugift.

Matros Olaf Lasen, 20 aar, bosat i Søvik, Helgeland, ugift.

Fyrbøter Johannes Iversen, 19 aar, bosat i Bergen, ugift.

Trimmer, en græker av navn «Elia», kom ombord i Shields 15de decbr.

Kystlods, navn ubekjent.

Utkik holdtes hele tiden.

Oplæst og vedtat.

Vidnerne, av hvilke ingen hadde paahørt de andres forklaringer, blev derpaa edfæstet.

Bisidderne hadde ved det passerede og protokollerede intet at bemerke.

Sjøforklaringen sluttetes.

(Undertegnet) H. Haagensen,
vicekonsul.

(Undertegnet) A. E. Sandberg,
befalhavare å svenska ång. «Nord».

(Undertegnet) T. Johannesen,
fører av S/S «Asturias».

Tillægsforklaring for dampskibet «Vaaren».

Utskrift av Bergens sjørets protokol.

Aar 1914 den 31te december blev sjøret sat i rettens lokale, administrert av assessor K. F. Dahl og medbetjent av sjøretsmedlemmerne d'hr. E. Engelsen og Otto Nieuwejaar, begge før edfæstede.

Hvor da foretoges

Sjøforklaring

for dampskibet «Vaaren»

Skibsinspektøren var tilstede.

De fremlagte dokumenter indtages.

Beretning i anledning D/S «Vaarens» forlis.

D/S «Vaaren» avgik fra Shields med bestemmelsessted Neapel kl. $\frac{1}{2}$ 2 em. den 16de december sidstleden. Skibet var i fuld sjødygtig stand. Engelsk lods ombord. Baatene hang i daviderne klar til at svinges ut. Vi gik efter lodsens kommando med en 10 mils fart og hadde gaat fra kl. $\frac{1}{2}$ 2 til kl. $\frac{1}{2}$ 9 aften med denne fart. Skibet var da ret ut for Whitby, $3\frac{1}{2}$ mil av land. 1ste styrmand og 1ste maskinist hadde vakt. Skibet støtte kl. $\frac{1}{2}$ 9 aften paa en mine, antagelig flytemine, der eksploderte paa bagbords boug. Eksplosionen rev op dækket, lukekarmen og bommen, og skibet sank straks, i høiden efter 3 minutters forløp. Man forsøkte at faa ut styrbords livbaat, men mens man holdt paa med at faa denne klar og hadde faat svunget den ut og begyndte at laare den ned, la ski-

bet sig saa haardt over til bagbord, at det blev umulig at laare baaten videre ned. Alle mand var i baaten, og maatte taljerne hugges over, hvorefter baaten kantret og alle mand kom i vandet. 6 eller 7 mand forsvandt med engang. Baaten drev derefter agterover til propellen. Maskinen gik fremdeles med fuld fart, og tok propellen 3 mand, som her ved omkom. Baadsmannen og dokeymanden svømmet ut fra skibet for at komme klar av propellen. Skibet sank og drog med baaten og resten av besætningen. Baaten kom op igjen, og svømte baatsmand og donkeymanden bort til baaten, hvor allerede skotlænderen var kommen. Den 4de reddede kom svømmende til baaten straks efter. Vi laa paa baaten ca. 1½ time, hvorefter vi blev bjerget av fiskedamper «Gleon» av Grimsby.

Bergen den 31te december 1914.

For D/S «Vaagens rederi
Sverre Michelsen.

Irettelagt 31te decbr. 1914.

L. Madsen.

Bergen, 30te decbr. 1914.

D/S «Vaaren».

Ved forliset den 16de decbr. var skibets besætning følgende:

Kaptein Alfred Valaas, Bergen.

1ste styrmand A. W. Olsen, Bergen.

2den styrmand Hans Simonsen, Eggesbønes, Søndmør.

Matros Chr. Pedersen, Skagen, Danmark.

Do. Askild Steffensen, Vaxdal pr. Bergen.

Do. Olaf Chr. Larsen, Søvig pr. Alstadhaug.

Stuert O. Lund Thorsen, Bergen.

Kok Jan Ingolf Kleppe, Kleppe, Tysnæs.

1ste maskinist Alf Dalzel, Bergen.

2den do. Øivind Johannesen, Bergen.

Fyrbøter Joh.s Iversen, Bergen.

Kullempen Elia (fra Grækenland, forhyret før avgangen 11te decbr. samt den engelske lods).

Alle ovenstaaende omkom.

Følgende 4 reddedes:

Baatsmand Magnus Kjeldstrup, Bergen.

Letmatros Arthur Meyer, Bergen.

Donkeymand Engel Engelsen, Bakke, Sævareid.

Fyrbøter Donald M. Gregor, England.

Carl Traae.

Irettelagt 31te decbr. 1914.

L. Madsen.

Fremstod som 1ste vidne Magnus Kjeld-

strup, 29 aar, baatsmand paa «Vaaren», adr. Strandgaten 90.

2det vidne, Arthur Rønneberg Meyer, 17 aar, letmatros paa «Vaaren», adr. Moldøen.

3dje vidne, Engel Engelsen Bakke, 21 aar, donkeymand paa «Vaaren», adr. Sævareid.

Vidnerne forberedtes til edfæstelse, 2det og 3dje vidne avtraadte.

1ste vidne forklarte sig i fuld overensstemmelse med beretningen med tilføiende, at forliset fandt sted 3½ kvartmil utenfor Whitby. Det var løi vind og svak dønning. Vidnet var gaat ned i lugaren kl. 5 og kan derfor ikke uttale sig om, hvorvidt fyrene var tændte, men vidnet vet at det var mørkt veir uten maane eller stjerneskin. Vidnet kjender, at da katastrofen indtraadte, var 1ste styrmand og den engelske lods paa broen og en matros som utkiksmand paa bakken. Skibet sank med forenden først og gik saa hurtig tilbunds, at der ikke blev tid til utdeling av redningsbelter. Disse fandtes i en kasse paa broen og kun styrmanden fik leilighet til at gripe et redningsbelte, som han imidlertid mistede. Der har paa «Vaaren» været avholdt regelmæssige baatmanøvrer, i almindelighet hver anden maaned. Der var 17 mand ombord inkl. den engelske lods, som var blandt de omkomne. Saalænge det var lyst, gik skibet den hele tid saa nær ved land, at dette kunde sees. Paa anledning av Ytterbøe tillægger vidnet, at han ikke kjender til hvorvidt kapteinen eller skibets befal forøvrig var bekjendt med de av det engelske admiralitet trufne bestemmelser angaaende seilladsen. Vidnet saa ingen miner saa længe han var paa dæk og hørte heller ikke tale om at saadanne var set av nogen anden.

Oplæst og vedtat.

2det vidne forklarte, at han befandt sig tilkøis paa frivakt da minesprængningen fandt sted. Vidnet blev av eksplosionen slynget ut av køien, og i lugaren var alt hulter til bulter. Vidnet fik ikke tid til at ta klær paa sig, da der straks saaes vand i lugaren, men styrtet op paa dækket i underbukse og skjorte. Angaaende det derefter passerte, forklarer vidnet sig overensstemmende med beretningen med tilføiende, at skibet sank med forenden først. Det hele gik saa hurtig, at der ikke blev nogen tid til at forsyne sig med redningsbelter, der fandtes i en kasse paa B. B.

side paa broen. Da vidnet kom op paa broen, var baade kapteinen, 1ste styrmand og den engelske lods tilstede der. Det var 1ste styrmand som hadde hat vakt. Den engelske lods skulde medfølge til Dover av hensyn til den forhaandenværende minefare. Man pleier ellers ikke at benytte lods i dette farvand. Der blæste ved ænledningen en svak nordlig bris med smult vand. Veiret var mørkt uten maane- eller stjerneskin. Straks efter baatens kantring hørtet nogen hyl, men skrikene varte ikke længe. Oplæst og vedtat, med tilføiende, at skibet var lastet med kul og koks samt 50 ton mursten. Der fandtes ingen sprængstoffer i lasten. Vidnet var paa vakt til kl. 7 om aftenen og saalænge gik skibet $\frac{3}{4}$ mils avstand fra land efter lodsens kommando.

Oplæst og vedtat.

3dje vidne forklarte, at han var tilkøis paa frivakt, da minesprængningen fandt sted. Ved denne eksploderte hele forskibet, og vidnet maatte springe paa dæk i bare skjorten. Angaaende det derefter passerte forklarte vidnet sig overensstemmende med beretningen. Han tillægger, at der paa «Vaaren» har været avholdt regelmæssige baatmanøvrer, ialmindelighet hver anden maaned. Vidnet antar, at den engelske lods var ombord av hensyn til minefaren. idet man ellers ikke pleier at benytte lods i dette farvand. Vidnet var paa vakt til kl. 4 og i den tid blev der seilet efter lodsens kommando saa nær land, at dette kunde sees. Efter at de overlevede var bjerget av fiskedamper «Glean», blev dette fartøi hele natten liggende paa ulykkesstedet. De reddede nordmænd har tidligere avgit bediget sjøforklaring for det Norske konsulat i Grimsby, hvorimot den skotske fyrbøter avla forklaring i Hull. Oplæst og vedtat med tilføiende, at «Vaaren» gik med kullast fornten koks og litt ildfast sten. Der havdes intet stykgods ombord. — Oplæst og vedtat.

Den skriftlige beretning blev derefter oplæst for samtlige vidner, som intet hadde at bemerke dertil. — Vidnerne edfæstedes.

Retten hævet.

K. F. Dahl. Otto Nieuwejaar. E. Engelsen.

Utskriftens rigtighet bekræftes.

U. Amneus.

D/S «Boston» (M. C. C. J. R.) av Kristiania.

Reg.-ton br.: 1168, last: papir og trællast, odelagt 22de december paa reise fra Drammen til London. Omkommet: ingen.

Sjøforklaring

avholdt for konsulatet i Newcastle-on-Tyne den 24de december 1914 administrert av konsulatsekretær S. O. Salvesen med bisidderne Hans Andr. Lundell, fører av D/S «Hird» av Kristiania og Gabriel Gabrielsen, fører av D/S «Bisp» av Kristiania, i anledning av ovennævnte skibs forlis paa reise fra Drammen til London den 22de december 1914.

Føreren fremla skibets journal samt et utskrift av samme, forsaavidt angik den indtrufne begivenhet.

Utskriftet var saalydende:

D/S «Boston» avgik fra Drammen fredag den 18de december 1914 med en ladning papir og planker paa dæk. Dækslasten forsvarlig surret og skibet i fuld sjødygtig stand. Kl. 9 form. kviteredes lods og fortsatte til sjøss. Vinden var da S. S. V. lig, kuling, høi sjø, meget overvand.

Lørdag den 19de december 1914. Vinden S. V. lig, kuling, høi sjø, meget overvand. Kl. 6 $\frac{1}{2}$ efterm. peilte Ryvingen i N. O. t. O $\frac{1}{2}$ O og Lindesnes i N. V.

Søndag den 20de. Vinden S. V. lig, kuling, fremdeles høi sjø og meget overvand.

Mandag den 21de. Vinden vestlig, frisk bris. Kl. 3,15 efterm. passertes Farne Island om. st. b. 6' av, styret langs landet med stadig landet i sigte. Kl. 6 $\frac{1}{2}$ p. pierene ved Shields ca. 2' av. Kl. 8 efterm. p. Seaham i V t. S og Shields i N. V. t. N.

Fredag den 22de. Vinden østlig, frisk bris, høi sjø. Kl. 1,10 form. p. N. Cheek Pt. 5' syd av Whitby Co. 2' av. Kl. 4 form. støtte paa en mine tilsyneladende under formasten saa baugen løftedes over vandet og sank straks ned saa ankerklyserne kom i vandet. Maskinen stoppedes øieblikkelig og alle mand gik til baaterne som var paa vandet paa ca. 2 minutter. Begge baater laa et litet stykke fra skibet til kl. ca. 5, da b. bords baat med 1ste styrmand og 8 mand rodde til land og kom ind til Scarborough omtrent kl. 9 form. St. bords baat med kaptein og 2den styrmand samt 7 mand laa ved skibet til det lysnet og gik da ombord, heiste op flagene C. E. Peilte rummene og det viste sig at